

Şii-İmâmî Müfessir Tûsî'nin Tefsirinde

KUR'ÂN İLİMLERİ

Hüseyin TOPAL

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayım ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8037-36-4

Kitap Adı

Şiî-İmâmî Müfessir Tûsî'nin Tefsirinde Kur'ân İlimleri

Yazar

Hüseyin TOPAL

ORCID iD: 0000-0002-6455-7313

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

REL041000

DOI

10.37609/akya.2281

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

*Bizlere çalışmayı, kararlılığı ve çözüm üretmeyi
karakter olarak aşıl原因 merhum babama ithafen...*

ÖNSÖZ

İlahi dinler, insanların ahiretini olduğu kadar dünyasını da imar etmeyi hedeflerler. Buna binanen koydukları hedeflere ulaşılmasını sağlayacak esasları, ilkeleri ve hükümleri de bildirmişlerdir. Bu prensiplerin en son halini içeren Kur'ân, insanların dünya ve ahiret huzuru için kendisine sınıksız bağlılığını istemektedir.

İnsanlığa yol gösteren, hidâyetin apaçık bilgilerini ve doğruyu yanlıştan ayırmanın delillerini barındıran Kur'ân'ı anlama ve en doğru şekilde yaşama çabaları indirilişinden günümüze kadar süregelmektedir. Gerek Peygamberimiz (sav) döneminde ve gerekse Kur'ân'ın ilk muhatapları olan sahabe döneminde bu anlama ve yaşama çabalarının temelleri atılmış olsa da belli bir disiplinden ve bu disipline ait şekillenmiş esaslar bütününden söz edilemez. İlmî birikim sürecinde Kur'ân'ı anlama ve yorumlama çabaları zamanla belli usul ve ilkelere oluşturulmasını sağlamış ve bu çalışmaların metodunu oluşturmuştur.

Pek çok karakteristik anlayışlara sahip olmakla birlikte temelde, Hz. Ali'nin üstünlüğü ve imâmeti ile hilafetin onun soyundan gelen imamlara ait olduğu düşünceleri ile öne çıkan Şîa ve daha özelde de Şîa'nın en büyük fırkası olan İmâmîyye'ye mensup âlimlerin de bu anlama ve yorumlama çabasında yerlerini aldıklarına şahit olmaktayız.

Bu çerçevede elinizdeki çalışmamızda, hicri 460 yılında vefat eden, yaşadığı dönemde ve sonrasında İmâmîyye içerisinde çok önemli bir otorite ve taklit mercii kabul edilen Ebû Cafer et-Tûsî'nin “*et-Tibyan fî Tefsîri'l-Kur'ân*” adlı tefsirinde Kur'ân İlimlerine bakışı incelenmiştir. Tûsî İmâmîyye'nin dört temel hadis kitabı “Kütüb-i Erbaa”dan ikisinin yazarı olan çok yönlü bir müfessirdir.

Çalışma, giriş, üç bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş bölümünde araştırmanın konusu, amacı, yöntemi ve kaynakları hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölümde siyasî, ilmî ve sosyal yapı açısından müfessirin yaşadığı ortam tahlil edilmiş ayrıca müfessirin hayatı, hocaları, öğrencileri ve eserleri zikredilmiştir. Bunun yanında tefsiri ve yazılış amacı hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde kıraat, nesh, kıssalar vb. müfessirin üzerinde durduğu rivayete dayalı Kur'ân İlimleri incelenmiştir.

Son bölümde ise müfessirin üzerinde durduğu dirayete dayalı Kur'ân İlimleri dil ve anlam ile ilgileri bakımından iki grupta ele alınmıştır.

Gerek lisans ve lisansüstü eğitimi aşamalarındaki rehberlik ve ilmi katkılarıyla ve gerekse bu çalışmanın oluşmasındaki danışmanlığıyla desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen hocam Prof. Dr. Ömer Dumlu'ya; çalışmamın her düzeyinde destek ve rehberliğini minnetle hatırlayacağım arkadaşım Dr. Öğr. Üye. Seyfullah Efe'ye; ihtiyaç duyduğumuz her anda yanımızda olan değerli abim Dr. Öğr. Üye. Oğuzhan Ş. Yağmur'a; teşvik ve destekleriyle bizi yönlendiren ve çalışmaya dair eleştiri ve önerileriyle katkıda bulunan saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Abdullah Emin Çimen ve Prof. Dr. Ali Rıza Gül'e; bu uzun süreçte moral ve motivasyon kaynağı olmalarının yanında gösterdikleri sabır, anlayış ve fedakarlıklarla en büyük takdiri hak eden sevgili eşime ve çocuklarıma cân-ı gönülden teşekkür ederim.

Hüseyin Topal

İzmir, 2021

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	v
Giriş.....	1

BÖLÜM 1

EBÛ CAFER TÛSÎ, YAŞADIĞI DÖNEM VE TİBYAN TEFSİRİ

1.1. Müellifin Yaşadığı Dönem.....	5
1.1.1. Siyasî Yapı	5
1.1.2. İlmî ve Kültürel Yapı.....	9
1.1.2.1. Tûs	9
1.1.2.2. Bağdat	10
1.1.2.3. Necef	15
1.2.3. Sosyal Yapı.....	16
1.2. Ebû Cafer et-Tûsî	18
1.2.1. Hayatı	18
1.2.2. Hocaları ve Talebeleri	20
1.2.2.1. Hocaları	20
1.2.2.2. Talebeleri.....	24
1.2.3. İlmî Yönü	26
1.2.4. Ebû Cafer Tûsî'nin İmâmiyye Mezhebi İçindeki Yeri ve Önemi	34
1.2.5. Eserleri	37
1.3. Tefsirinin Genel Özellikleri	42
1.3.1. Tefsirinin Özellikleri ve Metodu	42
Tefsirin Yazılış Amacı.....	48

BÖLÜM 2

TÛSÎ'NİN RİVAYETE DAYALI KUR'ÂN İLİMLERİNE YAKLAŞIMI

2.1. TÛSÎ'NİN SEBEB-İ NÜZÛLE YAKLAŞIMI	52
2.1.1. Nüzûl Sebebi Rivayetlerinde Kullandığı İfade Kalıpları	53
2.1.2. Kullandığı Sebebi Nüzûl Kaynakları.....	57
2.1.3. Nüzûl Sebebi Rivayetlerinde Tûsî'nin Mezhebî Yaklaşımı.....	63
2.1.4. Nüzûl Sebebi Rivayetlerine Dair Eleştirileri	65
2.2. NESH	68
2.2.1. Mukaddimedede Nesh Konusu	68
2.2.1.1. Nâsîh Teriminin Anlamı.....	69
2.2.1.2. Neshin Konusu.....	70
2.2.1.3. Nesh Çeşitleri	71
2.2.1.4. İmâmiyye'nin Neshe Yaklaşımına Dair Eleştirilere Cevabı	75

2.2.2. Tibyan'da Nesh Konusunun İşlenişi	77
2.2.2.1. Neshe Dair Rivayetlere Yaklaşımı	83
2.2.2.2. Seyf ve Kıtâl Ayetlerinin Nâsîh Oluşu	87
2.2.2.3. Nesh Konusu Olan Ayetler.....	88
2.2.2.4. Kur'ân'ın Sünnet'i Neshetmesi	89
2.2.2.5. Kur'ân'ın Sünnet'le Neshedilmesi	91
2.2.2.6. Kur'ân'da Nesh Türleri	92
2.2.2.7. Önceki Şeriatlerin Neshi	95
2.3. Kıraat	96
2.3.1. Mukaddimedede Kıraatler ve Ahrufu's-Seb'a	98
2.3.2. Tefsirinde Kıraatlere Yaklaşımı	101
2.3.2.1. Değindiği Kıraat İmamları.....	103
2.3.2.2. Sahabe ve Tabiîn Kıraatlerine Değinişmesi.....	108
2.3.2.3. Kıraatlerde Genel Uygulamalara Değinişmesi.....	109
2.3.2.4. Kıraatlerle İlgili Değerlendirme, Eleştiri ve Tercihleri	109
2.3.2.5. Lügavî Değerlendirmelere Yaklaşımı	111
2.3.2.6. Kıraatler Arasında Tercihlerde Bulunması	112
2.3.2.7. Şâz Kıraatlerle İlgili Değerlendirmeleri	113
2.3.2.8. Farklı Kıraatleri Anlam&Hüküm Üzerindeki Etkisi	114
2.4. Mekkî-Medenî.....	118
2.4.1. Tûsî'nin Konuyla İlgili Bilgi Kaynakları	119
2.4.2. Sûrelerle İlgili Yaptığı Tespitler	120
2.4.3. Ayetlerle İlgili Yaptığı Tespitler	122
2.5. Kıssalar.....	130
2.6. Kur'ân'ın Fazîletleri	137

BÖLÜM 3

TÛSÎ'NİN DİRAYETE DAYALI KUR'ÂN İLİMLERİNE YAKLAŞIMI

3.1. Dil İle İlgili Kur'ân İlimleri	142
3.1.1. Garîbu'l-Kur'ân	142
3.1.1.1. Muarreb lafızlar	144
3.1.1.2. Anlamı Yönüyle Garîb Lafızlar	147
3.1.1.3. Garîb Lafızların Beyanında Şiirle İstişhâd	149
3.1.1.4. Farklı Lügatler	151
3.1.2. İrabu'l-Kur'ân	152
3.1.2.1. Tefsirinde Konuyu İşleyişi	154
3.1.3. Belâğat.....	159
3.1.4. Vücûh ve Nezâir.....	167
3.1.4.1. Tefsirinde Vücûh Kavramının Kullanımı	168

3.1.4.2. Tefsirinde Nezâir Kavramının Kullanımı	171
3.2. Anlam İle İlgili Kur'ân İlimleri	172
3.2.1. Hurûf-ı Mukattaa.....	172
3.2.1.1. Tûsî'nin Mukattaa Harflerine Bakışı	173
3.2.1.1.1. Mukattaa Harflerinin Mahiyeti	173
3.2.1.1.2. Mukattaa Harflerini Yorumlaması.....	176
3.2.1.1.3. Mukattaa Harflerinin İrabı ve Kıraati	178
3.2.2. Mücmel - Mübeyyen.....	182
3.2.2.1. Müfessirin Mücmel Ayetler ile İlgili Yaklaşımı.....	183
3.2.3. Muhkem ve Müteşâbih	187
3.2.3.1. Mukaddimedede Muhkem ve Müteşâbih	187
3.2.3.2. Muhkem ve Müteşâbih Kavramlarının Tanımı ve Mahiyeti	190
3.2.3.3. Muhkem ve Müteşâbih Ayetlere Verdiği Örnekler ve Müteşâbih Ayetleri Yorumlaması	193
3.2.3.4. Müteşâbih Ayetleri Yorumlaması	195
3.2.3.5. Muhkem, Müteşâbih ve Nesh İlişkisine Dair Yorumları	197
3.2.4. Mübhemâtü'l-Kur'ân	197
3.2.4.1. Mübhemâtü'l-Kur'ân'ı Tefsirinde İşleyişi	198
3.2.4.2. Tûsî'nin Mübhemâta Mezhebî Yaklaşımı	203
3.2.5. 'Âm ve Hâs	206
3.2.5.1. Tibyan'da Umûm ve Husûs İfade Eden Lafızlara Değınmesi	207
3.2.5.2. Umûmî Lafızların Tahsisi.....	209
3.2.6. Müşkilü'l-Kur'ân.....	211
3.2.7. Emsalü'l-Kur'ân	216
3.2.8. Kur'ân'da Yeminler	219
3.2.9. Kur'ân'da Tekrarlar	223
3.2.9.1. Ayetlerin Tekrarı	224
3.2.9.2. Mânanın Tekrarı.....	227
3.2.9.3. Kıssaların Tekrarı.....	228
3.2.10. Âyet ve Sûreler Arasındaki Münâsebetler	230
3.2.10.1. Ayetler Arası Münasebet	231
3.2.10.2. Sûreler Arası Münasebet.....	233
Sonuç.....	235
Kaynakça	243

KAYNAKÇA

- el-‘Amilî, Muhsin Emin. **A‘yanu’ş-Şia**, Daru’t-Ta’aruf li’l-Matbu’at, Beyrut, 1983.
- el-A’şâ, Ebû Basir Sannacetülarab Meymun b. Kays b. Cendel (7/629). **Divân-ü Aş’a’l-Kebîr**, (şrh. Muhammed Hüseyin), Mektebetü’l-Âdâb, Matbaatü’n-Nemuzeciyyetü, ty., yy.
- Abdurahmanov, Gafgaz. **Tûsî ve Serahsî’nin Mebsût’ları Örneğinde Caferî ve Hanefî Mezheplerine Göre Selem Akdi**, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Abdülhamid, İrfan. “Cebriyye”, **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1993, Cilt:7, ss. 205-208.
- el-Abras, Ubeyd b. **Divân**, Daru’l-Kitabi’l-‘Arabî, Birinci Baskı, Beyrut, 1993.
- Ahfes el-Evsat, Ebü’l-Hasen Saîd b. Mes‘ade el-Mücâşiî el-Belhî (215/830 [?]). **Me‘a-nî’l-Kur’ân**, (thk. Hüda Mahmud Kırae), Kahire, 1411/1990.
- Ahmed b. Hanbel, Ebû Abdullah Ahmed b. Muhammed eş-Şeybanî (241/855). **Müs-ned**, (thk. Şuayb el-Arnâvud-Adil Mürşid), Müessesetü’r-Risale, 2001.
- el-Ahtal, Ebû Mâlik Gıyâs b. Gavs b. Salt (90/708). **Şîrû’l-Ahtal**, Rivaye Ebû Cafer Muhammed b. Habib, Daru’l-Fikr, Üçüncü Baskı, Dimaşk, 1996.
- Akdemir, Hikmet. “Seyf Ayetiyle Mensuh Olduğu İddia Edilen Ayetler Üzerine Bir İnceleme”, **Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı: 20, Şanlıurfa, 2008, ss. 5-25.
- Akhtar, Waheed. **The Early İmamiyyah Shi’ite Thinkers**, New Delhi, Ashish Publishing House, 1988.
- el-Akk, Hâlid Abdurrahman. **Usûlü’t-Tefsîr ve Kavâidühu**, Dâru’n-Nefâis, Beyrut, 1994.
- Akoğlu, Muharrem. “Büveyhîler’in Mezhebî Eğilimleri/Politikaları Üzerine”, **Bilim-name**, Sayı:17, 2009/2, ss. 123-138.
- Albayrak, Halis. “Mübhematü’l-Kur’ân İlmi ve Kur’ân Tefsirindeki Yeri”, **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 1992, Cilt: 32, ss. 155-182.
- Albayrak, Halis. **Kur’ân’ın Bütünlüğü Üzerine**, Şule Yayınları, İstanbul, 1998.
- Albayrak, Halis. **Tefsir Usûlü**, Şule Yayınları, 1998.
- Altuntaş, Halil. “el-Vücûh ve’n-Nezâir”, **Diyanet İlmi Dergi [Diyanet Dergisi]**, 1990, Cilt: 26, Sayı: 1, ss. 13-29.
- el-Askalanî, Ebü’l-Fazl Şehabeddin Ahmed İbn Hacer (852/1449). **Lisanü’l-Mizan**, Dâiretü’l-Maarifi’n-Nizamiyye, Beyrut, 1390/1971.
- Ateş, Süleyman. “İmâmiyye Şiasının Tefsir Anlayışı”, **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Ankara, 1975, Sayı:20, ss. 147-172.
- Aydemir, Abdullah. “Fezailü’l-Kur’ân”, **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1995, Cilt: 12, ss. 532-533.
- Azimli, Mehmet. “Sünni Hilafete Tahakküm Kurmuş Bir Şii Hanedan: Büveyhîler”, **Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt:7, Sayı:2, Diyarbakır, 2005, ss. 19-32.
- Bağdadî, Ebû Bekr Ahmed b. Ali el-Hatîb (463/1071). **Tarih-i Bağdad**, (thk. Beşşar Avvad Ma’ruf), Beyrut, 2002.

- Bahrânî, Şeyh Yusuf. **Lü'lüetu'l-Bahreyn Fi'l-İcazat ve Teracimi Ehli'l-Hadis**, Necef, 1966.
- Bakır, Abdulhalik, **Ali b. Ebi Talip (ra) (Hayatı, Kişiliği, Faaliyetleri)**, Elazığ, 1998.
- Bardakoğlu, Ali. "Âm", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1989, Cilt:2, ss. 552-553.
- Baş, Erdoğan. "Kur'ân İlimlerinin Doguşu ve Tarihi Gelişimi (I-IV. Asır)", **Kur'ân ve Tefsir Araştırmaları -III**, 14-15 Ekim 2000, İstanbul 2002, ss. 21-42
- Baçoğlu, Tuncay. "Muhkem", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:31, ss. 42-44.
- Batar, Yusuf. "Bir Öğretim Yöntemi Olarak Emsalü'l-Kur'ân", **İslami İlimler Dergisi**, Yıl:8, Cilt: 8, Sayı: 1, Bahar 2013, ss. 323-346.
- el-Belensî, Ebû Abdullah Muhammed b. Ali. **Tefsiru Mübhemati'l-Kur'ân el-Mevsumu Bi-Sılati'l-Câmî' ve Aidü't-Tezyil li-Mevsuli Kitâbi'l-A'lam ve't-Tekmil**, (thk. Hanif b. Hasan Kasımî), Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, Beyrut, 1991/1411.
- el-Beyânûnî, Abdülmecîd. **Darbu'l-Emsâl Fi'l-Kur'ân**, Dâru's-Samiyye, Birinci Baskı, Beyrût, 1991.
- el-Beyhakî, Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyin b. Ali (458/1066). **Şuabü'l-İman**, (thk. Abdülhamid Hamid), Dârü's-Selefiyye, Bombay, 2003.
- Bilmen, Ömer Nasuhi. **Büyük Tefsir Tarihi**, Ravza Yayınları, İstanbul, 2015.
- Birişik, Abdülhamit ve Hüseyin Abdülhâdî Muhammed. "Mübhemâtü'l-Kur'ân", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2006, Cilt:31, ss. 437-439.
- Birişik, Abdülhamit, "İ'râbü'l-Kur'ân", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2000, Cilt:22, ss. 376-379.
- Birişik, Abdülhamit. "Kıraat", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2002, Cilt:25, ss. 426-433.
- Birişik, Abdülhamit. "Kur'ân İlimleri Teriminin Kaynağı ve Oluşumu", **İslamî Araştırmalar Dergisi**, Cilt:19, Sayı:1, 2006, ss. 29-44.
- el-Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâil b. İbrâhîm el-Cu'fi (256/870), **Sahih**, (thk. Züheyr b. Nasır en-Nasır), Daru Tavkı'n-Necat, Dımaşk, h. 1422.
- Bulut, Ahmet. "Emsalü'l-Kur'ân", **Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi**, Cilt: 3, Sayı: 3, Yıl:3, 1991, ss. 41-49.
- Bulut, Halil İbrahim. **Şiâda Usuliliğın Doğuşu ve Şeyh Müfid**, Araştırma Yayınları, Ankara, 2013.
- Bulut, Halil İbrahim. **Şii-Sünnî Polemiğinde Ebû Tâlib ve Dinî Konumu**, Araştırma Yay., Ankara, 2011.
- Cafer, Hudayyar. **eş-Şeyh et-Tûsî Müfessiren**, Mektebetü'l-İ'lami'l-İslamî, Kum, 1378/1958.
- Cerrahoğlu, İsmail. "Garîbu'l-Kur'ân", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1996, Cilt: 13, ss. 379-380.
- Cerrahoğlu, İsmail. "Tefsirde Ata b. Ebhi Rabah ve İbn Abbas'tan Rivayet Ettiği Garîbu'l-Kur'ân'ı", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Ankara, 1978, Cilt:22, ss. 17-104.
- Cerrahoğlu, İsmail. **Tefsir Usûlü**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1991.

- el-Cessas, Ebû Bekr Ahmed b. Alî er-Râzî (370/981). **el-Fusûl Fi'l-Usûl**, (thk. Uceyl Câsim en-Neşemî), Vezâratü'l-Evkâfi'l-Kuveytiyye, Kuveyt, 1414/1994.
- el-Cürcanî, Ebû Bekr Abdülkahir b. Abdurrahman Abdülkahir (471/1078-79). **Esra-rü'l-Belaga**, Dârü'l-Medenî, Cidde, ty.
- el-Cürcanî, eş-Şerif Ali b. Muhammed el-Cürcani (816/1413). **Ta'rifat**, Daru'l-Kütü-bi'l-'İlmiyye, Beyrut, 1403/1983.
- Çağıl, Necdet. **Kur'an'ın Belâğât ve Fonetik Yapısı**, Ankara, 2005.
- Çelebi, İlyas. "Mu'tezile", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:31, ss. 391-401
- Çetin, Abdurrahman ve Yusuf Şevki Yavuz. "Âyet", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1991, Cilt: 4, ss. 242-244.
- Çetin, Mustafa. "Ayet ve Sureler Arasındaki Münasebet ve İncicam", **Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, İzmir, 1989, Sayı: 6, ss. 50-543.
- Çetin, Osman. "Horasan", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1998. Cilt:18, ss. 234-241.
- Çetiner, Bedrettin. "Mesel", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2004, Cilt:29, ss. 293-297.
- Çiçek, Yakup. "Müşkilü'l-Kur'an", **Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, İstanbul, 1995, ss. 79-112.
- Çiçek, Yakup. "Nasih-Mensuh İlmini Bilmenin Tefsire Getirdikleri ve Götürdükleri", **Kur'an ve Tefsir Araştırmaları III**, ss. 371-384.
- Coşkun, Muhammed. "Aksamu'l-Kur'an", **Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt/Sayı:46, Nisan 2014, ss. 37-68.
- Çimen, Abdullah Emin. «Kasım Er-Ressî (ö. 246/860) Ve Tefsir Metodu», **Ekev Akademi Dergisi**, Cilt:12, No:1, 2008, ss.167-190.
- Çimen, Abdullah Emin. "Helâk, Devam Eden Bir Süreç Midir?", **Usûl: İslâm Araştırmaları**, 2005, Sayı: 4, ss. 39-71.
- Demirci, Muhsin. "Esbâb-ı Nüzûl", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1995, Cilt:11, ss. 360-362.
- Demirci, Muhsin. **Kur'an Tarihi**, İFAV yay., İstanbul, 1997.
- Demirci, Muhsin. **Kur'an'ın Müteşabihleri Üzerine**, İstanbul, 1996.
- Demirci, Muhsin. **Tefsir Usûlü ve Tarihi**, İstanbul, 2001.
- Duman, Mehmet Zeki. "Kur'an'da Müteşabihât", **Bilimname: Düşünce Platformu**, 2005/3, Cilt: 3, Sayı: 9, ss. 13-37.
- Duman, Mehmet Zeki ve Mustafa Altundağ. "Hurûf-ı Mukattaa", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1998, Cilt: 18, ss. 401-408.
- Dumlu, Ömer. **Kur'an Tefsirinde Yöntem**, Anadolu Yay. İzmir, 1998.
- Dumlu, Ömer. **Kur'an'da Bazı Kavramlara Bakış**, Anadolu Yayınları, İzmir, 1999.
- Dumlu, Ömer. "Kur'an'da Necva Kavramı Uzerine", **Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, İzmir, 1999, Sayı:12, ss. 1-15.
- Durmuş, İsmail ve İskender Pala, "İstiare", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2001, Cilt:23, ss. 315-318.
- Durmuş, İsmail. "Kinaye", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2002, Cilt:26, ss. 34-36.

- Durmuş, İsmail. "Mukabele", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:31, ss. 101-102.
- Durmuş, İsmail. "Mübalâğâ", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:31, ss. 425-427.
- Durmuş, İsmail. "Teşbih", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2011, Cilt:40, ss. 553-556.
- el-Cevherî, Ebû Nasr İsmail b. Hammad (400/1009). **es-Sıhah Tacü'l-Luga ve Sıhahî'l-Arabiyye**, thk.: Ahmed Abdülgafur Attar, Daru'l-İlm, Beyrut, 1987.
- Ebû Hafis Ömer b. Ali ed-Dımaşki İbn Adil, **el-Lübab Fî Ulumi'l-Kitâb**, thk. Adil Ahmed Abdülmevcud, Ali Muhammed Muavvaz, Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1998/1419.
- Ebû Hayyan, Ali b. Muhammed b. Abbas et-Tevhidi (414/1023). **el-Besair ve'z-Zehair**, (thk. Vedat el-Kadı), Dau Sadır, Beyrut, 1988.
- Ebû Süleyman, Sabır Hasan Muhammed. "Emsalü'l-Kur'an", **Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, çev. Mustafa Hocaoğlu, Cilt: 12, Sayı: 1, 2012, ss. 257-268.
- Ebû Zeyd, Nasr Hamid. **İlâhî Hitâbın Tabiatı**, çev. Mehmet Emin Maşalı, Kitabiyat, Ankara, 2001.
- el-Ebyârî, İbrahim, **İrabu'l-Kur'an el-Mensûb İle'z-Zeccâc**, Kahire, 1963.
- Efe, Nefise Karaca. **Kurtûbî'nin Kur'an İlimlerine Yaklaşımı**, (Basılmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Efe, Seyfullah. Ömer Neseî ve Ebû'l-Fütûh Râzî'nin Kur'an Yorumlamaları (Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım), **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Basılmamış Doktora Tezi, İzmir, 2013.
- Efe, Seyfullah. "Dilbilimsel Tefsir", **Tefsir ve Tefsir Metinleri**, Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası, İzmir, 2011, ss. 133-157.
- Elmalı, Hüseyin ve Şükrü Arslan. "Garîb", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1996, Cilt: 13, ss. 374-375.
- Emin, Ahmed. (1886-1954). **Duha'l-İslam**, Mektebetü'n-Nahdati'l-Mısır, Kahire, ty.
- Emin, Ahmed. **Zuhru'l-İslam**, Mısır, 1976.
- Enes b. Mâlik, Ebû Abdillâh Mâlik b. b. Ebî Âmir el-Asbahî el-Yemenî (179/795). **el-Muvatta**, (thk. Muhammed Mustafa el-A'zamî), el-İmarat, 2004.
- Ensarî, Muhammed İkbâl. "Şeyhu't-Taife Ebû Cafer et-Tûsî Hayatuhu ve Müellefatuhu", **ez-Zikra'l-Elfiyye li's-Şeyhi't-Tûsî**, Meşhed, 1391/1972, ss.
- Ersöz, İsmet. "Kur'an ve İlmü Esbabî'n-Nüzûl", **Kur'an ve Tefsir Araştırmaları III**, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2002, ss. 315-323.
- Erten, Mevlüt. "Mübhematü'l-Kur'an ve Fırkalar", **Ekev Akademi Dergisi**, Cilt:3, Sayı:1 (Bahar 2001), ss. 65-84.
- et-Teftâzânî, Sa'düddîn Mes'ûd b. Fahriddîn Ömer b. Burhâniddîn Abdillâh el-Herevî el-Horâsânî eş-Şâfiî (792/1390). **Muhtasaru'l-Me'anî**, Daru'l-Fikr, Kum, h. 1411.
- el-Fellal, Ali. **Mihyar ed-Deylemi ve Ş'ruhu**, Mısır, ty.
- el-Ferâhidî (el-Fürhûdî), Ebû Abdirrahmân el-Halîl b. Ahmed b. Amr b. Temîm (175/791). **Kitabu'l-Ayn**, (thk. Mehdi el-Mahzumi ve İbrahim es-Samerrai), Daru Mektebeti'l-Hilal, yy., ty.

- Ferezdak, Ebû Firâs Hemmâm b. Galib b. Sa'saa Temîmî (114/732). **Divanü'l-Ferez-dak**, (şrh. Ali Fa'ûr), Daru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 1987.
- el-Ferfûr, Veliyyuddin Muhammed Salih. **el-Müzheb fî Usûli'l-Mezheb 'Ale'l-Müntehab**, Mektebetü Dâri'l-Ferfûr, Dimaşk, 1999.
- el-Ferra, Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Ziyad b. Abdullah ed-Deylemi (207/8229. **Meânî'l-Kur'ân**, (thk. Ahmet Yusuf Necati ve diğerleri), Daru'l-Mısriyye, Mısır, ty.
- Fıġlalı, Ethem Ruhi. "Ebû Tâlib", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Cilt:10, ss. 237-238.
- el-Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed. **el-Mustasfâ Min İlmi'l-Usûl**, Matbaatü'l-Emiriyye, Bulak, 1322.
- Gezer, Süleyman. "Kur'ân'daki Belirsiz Anlatımlar(Mübhemât)- Sözlü Dil Bağlamında Bir Yaklaşım", **Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Çorum, 2002, Sayı:2, ss. 253-264.
- Gölcük, Şerafeddin. "Cehmiyye", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1997, Cilt:7, ss. 234-236.
- Gördük, Yunuz Emre, Aksamu'l-Kur'ân'da 'Muksem Bih' ve 'Muksem Aleyh' İlişkisi, **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Erzurum, 2015, Sayı:43, ss. 174-212.
- Görener, İbrahim. "Kur'ân İlimleri ve Tefsir Usulünün Bir Yöntem Çağırması Sorunu", **Bilimname**, Cilt:16, 2009/1, ss. 9-23.
- Görener, İbrahim. "Tefsir Usulü ve Kur'ân İlimleri'nin Tefsir Yöntemi Açısından Değerlendirilmesi", **Tarihten Günümüze Kur'ân İlimleri ve Tefsir Usulü**, İlim Yayma Vakfı, Ankara, Ağustos 2009, ss. 227-239.
- Görmez, Hatice. "Beşer Dilinin İmkânları ve Kur'ân'ı Kerim'in Anlatım Üslubuna Dair", **İslâmî Araştırmalar**, 2016, Cilt: 27, Sayı: 1, ss. 22-30.
- Gümüş, Sadreddin. "Garibu'l-Kur'ân Tefsirinin Doğuşu", **Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, İstanbul, 1993, Sayı: 5-6, ss. 9-26.
- Güner, Ahmet. "Büveyhî Devlet Adamlarının Kitaba İlgileri ve Kütüphaneleri", **Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, İzmir, 2001, Sayı:13-14, ss. 35-63.
- Güner, Ahmet. "Büveyhîler Dönemi ve Çok Seslilik", **Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, İzmir, 1999, Sayı:12, ss. 47-72.
- Güner, Ahmet. "Ortaçağ İslam Dünyasında Gözde Bir Tıp Kurumu: Adudi Hastanesi (el-Bimaristanü'l-Adudi)", **38. Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi Bildiri Kitabı**, Ankara, 2005, Cilt:1, ss. 357-374.
- Güner, Ahmet. "Şîî Yüzylında Yahut Büveyhîler Devrinde Bağdattan Bazı Yansımalar", **İslam Medeniyetinde Bağdat Uluslararası Sempozyumu**, 7-9 Kasım 2008, ss. 151-170.
- Habibov, Aslan. İlk Dönem Şîî Tefsir Anlayışı, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, (Basılmamış Doktora tezi), Ankara, 2007.
- Hacımüftüoġlu, Nasrullah "Belâġat İlmi ve Kur'ân", **Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 2015, Cilt: 1, Sayı:1, ss. 10-36.
- Hacımüftüoġlu, Nasrullah. "Bedî'", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1992, Cilt:5, ss. 320-322.
- Hallaf, Abdülvahhab. **İlmu Usuli'l-Fıkh**, Mektebetü'd-Da've, yy., ty.

- el-Hamevî, Ebû Abdillâh Şihâbüddîn Yâkût b. Abdillâh el-Bağdâdî er-Rûmî (ö. 626/1229). **Mu'cemu'l-Buldan**, İkinci Baskı, Daru Sadır, Beyrut, 1995.
- Hamidullah, Muhammed. **Kur'an-ı Kerim Tarihi**, çev. Salih Tuğ, İstanbul, 1993.
- el-Hânsârî, Muhammed Bakır. **Ravzatü'l-Cennat Fi Ahvali'l-'Ulema ve's-Sâdât**, Tahran, h 1390.
- Hasan el-Emin. **Dairetü'l-Me'arifi'l-İslamiyyeti's-Ş'iyye**, Beyrut, h. 1390.
- Hasan, Ahmed. "Nesh Teorisi", çev. Mehmet Paçaççı, **İslami Arştırmalar Dergisi**, Sayı:3, Ocak 1987, ss. 105-109.
- Hasen, Hasen İbrahim. **İslam Tarihi**, çev. Heyet, İstanbul, 1985.
- Haydar, Esed. **el-İmam es-Sadık ve'l-Mezahibu'l-Erba'a**, Meşhed, 1963.
- Hilal es-Sabî, Ebû'l-Hüseyn b. el-Muhassin b. İbrahim (448/1056), **Rusümü Darî'l-Hilafe**, (thk. ve nşr., Mihail Avvad), Bağdat, 1383/1964.
- el-Hillî, Abdü'l-Hüseyn. **Mukaddimetü Divani'r-Radi**, Beyrut, h. 1307.
- el-Hillî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ahmed b. İdrîs el-İclî (598/1202). **es-Serâir**, İran, 1270/1853-1854.
- Hodgson, Marshall G.S. **İslamın Serüveni**, çev. Alp Eker ve arkadaşları, İstanbul, 1993.
- Hutay'e, Ebû Müleyke Cervel b. Evs b. Mâlik Absî (59/678). **Divânü'l-Hutay'e**, Daru'l-Ma'rife, Beyrut, 2005.
- Hürremşahî, Bahauddin. **Kur'an Bilimi**, çev. Hasan Almas, İstanbul, 1998.
- Huveyzî, Abd Ali b. Cum'a Arus. **Tefsiru Nuri's-Sakaleyn**, thk. Ali Aşur, Beyrut, Müessesetü't-Tarihi'l-Arabi, 2001.
- İtır, Nurettin. "Münasebet ilmi ve Kur'an Tefsirindeki Önemi", çev. Eyüp Yaka, **İslami İlimler Dergisi**, Yıl: 1, Sayı: 2, 2006, ss. 219-245.
- İbnü'l-Arabî, Ebû Bekr Muhammed b. Abdullah b. Muhammed Meafiri (543/1148). **Kanunü't-Te'vil** Dirase ve tahkik Muhammed Süleymani, Dârü'l-Kible, Beyrut, 1986.
- İbn Aşur, Muhammed Tahir b. Muhammed b. Muhammed et-Tunusi (1394/1973). **Tefsiru't-Tahrir ve't-Tenvir**, Tunus, 1984.
- İbn Atıyye, Ebû Muhammed Abdülhak b. Galib el-Endelüsi (541/1147). **el-Muharrerü'l-Veciz Fi Tefsiri'l-Kitâbi'l-'Aziz**, (thk. Absüsselam Abdüşşafi Muhammed), Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, h. 1422.
- İbn Balaban, Ebû'l-Hasan Alaeddin Ali b. Balaban b. Abdullah (739/1339). **el-İhsan Fi takribi Sahihi İbn Hibban**, (thk. Şuayb el-Arnaut), Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, 1988.
- İbn Cema'e, Şeyhulislam Bedruddin (833/1429). **Keşfu'l-Me'ânî Fi'l-Müteşabih mine'l-Mesânî**, Daru'l-Vefa, yy. 1990.
- İbnu'l-Cevzî, Ebû'l-Ferec Cemâlüddîn Abdurrahmân b. Alî b. Muhammed el-Bağdâdî (ö. 597/1201). **Nüzhetü'l-A'yüni'n-Nevazir Fi İlmi'l-Vücuha ve'n-Nezair**, (thk. Muhammed Abdülkerîm Kâzım er-Râzî), Beyrut, Müessesetü'r-Risâle, 1984/1404.
- İbnü'l-Cevzî, Ebû'l-Ferec Cemâlüddîn Abdurrahmân b. Alî b. Muhammed el-Bağdâdî (ö. 597/1201). **el-Muntazam Fi Tarihi'l-Ümem ve'l-Mülük**, (thk. Muhammed Abdulkadir Ata, Mustafa Abdulkadir Ata), Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1992.

- İbnü'l-Cezerî, Ebü'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf (ö. 833/1429). **Müncidü'l-Mukriin ve Mürşidü't-Tâlibîn**, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, yy., 1999.
- İbnü'l-Cezerî, Ebü'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf (ö. 833/1429). **en-Neşr fi'l-Kıraati'l-'Aşr**, (thk. Ali Muhammed Dabba'), Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, ty.
- İbnü'l-Esîr, Ebü'l-Hasan İzzeddin Ali b. Muhammed b. Abdülkerim (ö. 630/1233). **el-Kâmil Fi't-Tarih**, Beyrut, 1979.
- İbnü'l-Esîr, Ebü'l-Hasan İzzeddin Ali b. Muhammed b. Abdülkerim (630/1233). **el-Lubab Fi Tehzibi'l-Ensab**, Daru Sadır, Beyrut, ty.
- İbn Düreyd, Ebû Bekr Muhammed b. el-Hasan el-Ezdi (321/933). **Cemheretü'l-Luga**, (thk. Remzi Münir Ba'lebekî), Daru'l-İlm li'l-Melayîn, Beyrut, 1987.
- İbn Ebî's-Salt, Ebü'l-Kasım (Ebu Osman Ebü'l-Hakem) Ümeyye (8/630). **Dîvân**, (thk. Secî' Cemil el-Cübeylî), Daru Sadır, Beyrut, 1998.
- İbn Faris, Ebü'l-Hüseyin Ahmed b. Faris b. Zekerıyyâ (395/1004). **Mu'cemu Mekayisi'l-Luga**, thk. Abdüsselam Muhammed Harun, Daru'l-Fikr, 1979.
- İbnü'l-Ferra, Muhammed b. Hüseyin Ebû Ya'la el-Ferra (458/1066). **el-Udde Fi Usulil-Fıkh**, (thk. Ahmed b. Ali Seyr Mübareki), yy., 1990.
- İbn Haldûn, Abdurrahman b. Muhammed el-Hadramî. **Mukaddime**, (thk. Abdullah Muhammed Derviş), Dımaşk, 2004.
- İbnü'l-Hümmam, Kemâleddin Muhammed b. Abdülvahid b. Abdülhamid, (861/1457). **Fethü'l-Kadir**, Daru'l-Fikr, yy., ty.
- İbnü'l-İmad, Ebü'l-Felâh Abdülhay b. Ahmed b. Muhammed es-Sâlihî el-Hanbelî (ö. 1089/1679), **Şezeratü'z-Zehap Fi Ahbar-i Men Zeheb**, Mektebetü'l-Kudüsi, h. 1352.
- İbn Kesîr, Ebü'l-Fidâ' İsmâil b. Ömer b. Kesîr b. Kesîr el-Kureşî ed-Dımaşkî (ö. 774/1373), **el-Bidaye ve'n-Nihaye**, (thk. Ali Şîrî), Daru İhyai't-Türasi'l-'Arabî, Birinci Baskı, yy., 1988.
- İbnü'l-Kıftî, Cemalüddin Ebü'l-Hasan Ali b. el-Kadı el-Eşref Yusuf, **İhbaru'l-Ulema bi Ahbari'l-Hukema**, Kahire, ty.
- İbn Kuteybe, Ebû Muhammed Abdullah b. Müslim (276/889). **Te'vilü Müşklil-Kur'ân**, (thk. İbrahim Şemsüddin), Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, ty.
- İbn Mâce, Ebû Abdullah Muhammed b. Yezid er-Rebei el-Kazvini (273/887), **Sünen-ü İbn Mace** (thk.: Muhammed Fuad Abdülbaki), Daru İhyai Kütübi'l-'Arabî, yy., ty.
- İbn Manzûr, Ebü'l-Fazl Cemâlüddin Muhammed b. Mükerrrem b. Alî b. Ahmed el-Ensârî er-Rüveyfî (711/1311). **Lisânü'l-'Arab**, Daru Sadır, Beyrut, h. 1414.
- İbn Miskeveyh, Ebû Alî Ahmed b. Muhammed b. Ya'küb el-Hâzin (ö. 421/1030). **Te-caribu'l-Ümem ve Te'akubu'l-Himem**, (thk. Ebü'l-Kasım İmamî), İkinci Baskı, Tahran, 2000.
- İbn Şehrâşûb, Ebû Cafer Reşîdüddin Muhammed b. Alî (588/1192). **Me'alimu'l-Ulema**, Tahran, h. 1353.
- İbn Tavûs, Gıyaseddin Abdü'l-Kerim. **Mehcü'd-De'evât ve Menhecu'l-İbadât**, yy. h. 1323.

- İbn Teymiyye, Ebü'l-Abbâs Takıyyüddîn Ahmed b. Abdilhalîm b. Mecciddîn Abdîselâm el-Harrânî. **Mukaddime Fi Usulî't-Tefsir**, Daru Mektebeti'l-Hayat, Beyrut, 1980.
- İbn Utbe, Cemaleddin Ahmed b. Ali b. Hasan b. Ali. **'Umdetü't-Talip Fi Ensabi Âl-i Ebi Talip**, Necef, ty.
- İlhan, Avni. "Bedâ", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1992, Cilt:5, ss. 290-291.
- İmruülkays, el-Münzir el-Kindî (25/645). **Dîvân**, (thk. Hasan Sündûsî), Daru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 2004.
- İşler, Emrullah. "Zeccac", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2013, Cilt:44, ss. 173-174.
- Kahavey, Amir. **Ebü Cafer et-Tûsî'nin Hayatı, Eserleri ve Usulü Fıkıhla Alakalı el-'Udde Eserinde Delil Anlayışı**, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Kahraman, Abdullah. "Tûsî, Ebü Cafer", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2012, Cilt:41, ss. 435-437.
- el-Kâkî, Kıvâmüddîn Muhammed b. Muhammed (749/1348). **Câmi'u'l-Esrâr Fi Şerhi'l-Menâr**, (thk. Fazlurrahman Abdulgafûr el-Afgânî), Mektebetü Nizârî Mustafa el-Bâz, Mekke/Riyad, 2005.
- Kara, Ömer. "el-Furuku'l-Luğaviyye'nin Bir Kur'an İlmi Olma İmkânı Üzerine", **Tarihte ve Günümüzde Kur'an İlimleri ve Tefsir Usulü**, ss. 97-148.
- Karaaslan, Nasuhi Ünal. "İbn Düreyd", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1999, Cilt: 19, ss. 416-419.
- Karaaslan, Nasuhi Ünal. "Ta'rib", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2011, Cilt: 40, ss. 26-28.
- Karagöz, Mustafa. "Vücûh ve Nezâirin Terimleşme Süreci -Nezâir'in 'Eşanamlılık' Olarak Tanımlanması Sorunu-", **Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usulü**, 2009, ss. 441-476.
- Karahan, Abdülkadir. "Tûsî", **İslam Ansiklopedisi**, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1988, Cilt:12/2, ss. 130-132.
- Karataş, Şaban. **Şiâda ve Sünnî Kaynaklarda Kur'an Tarihi**, Ekin yay., 1996.
- Kâsimî, Cemaleddîn. **Tefsir İlminin Temel Meseleleri**, çev. Sezai Özel, İz yay., İstanbul, 1990.
- Katâde, Ebü'l-Hattâb Katâde b. Diâme b. Katâde es-Sedûsî el-Basrî (ö. 117/735). **en-Nasih ve'l-Mensuh Fi Kitâbillahi Teala**, thk. Hâtim Sâlih ed-Dâmin, Beyrut, Müessesetü'r-Risâle, 1985.
- Katip Çelebi, Mustafa b. Abdullah el-Kostantini. **Keşfü'z-Zunûn 'an Esami'l-Kütübî ve'l-Fünûn**, Mektebetü'l-Müsenna, Bağdat, 1941.
- Kaya, Remzi. "Kur'an Kıssalarının Tefsir ve Teşri'deki Yeri", **Kur'an ve Tefsir Araştırmaları III**, ss. 507-526.
- Kayapınar, Durmuş Ali. "İ'rabu'l-Kur'an, Kur'an-ı Kerim'in Gramerine Giriş", **Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı: 3, Konya, 1990, ss. 331-371.
- el-Kazvîni, Ebü'l-Meâlî Celâlüddîn el-Hafîb Muhammed b. Abdîrahmân b. Ömer b. Ahmed eş-Şâfiî (739/1338). **el-İzâh Fi 'Ulûmi'l-Belâğa**, (thk. Muhammed Abdül-mün'im Hafâcî), Üçüncü Baskı, Beyrut, ty.

- el-Kenturî, İ'caz Hüseyin en-Nisâburi. **Keşfu'l-Hucb ve'l-Estar An Esmâ'l-Kütübi ve'l-Esfar**, Kalkuta, h.1330.
- Keskioglu, Osman. **Nüzûlünden Günümüze Kur'an-ı Kerîm Bilgileri**, Türkiye Diyanet Vakfı yay., Üçüncü Baskı, Ankara, 1993.
- Kılıç, Hulusi. "Belagat", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1992, Cilt:5, ss. 380-381.
- Kılıç, Hulusi. "Furûk", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1996, Cilt:13, ss.
- Kırca, Celal. "Aksamu'l-Kur'an", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1989, Cilt:2, ss. 222-223.
- Kırkpınar, Mahmut. "Mütevekkil-Alellah", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:32, ss. 212-214.
- Koca, Ferhat. "Hâs", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1997, Cilt:16, ss. 264-267.
- Koca, Ferhat. "Mücmel", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:31, ss. 453-454.
- Koçyiğit, Talat. "Kitap ve Sünnette Nesh Meselesi", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1963, ss. 93-108.
- Kurtuluş, Rıza. "Tûs", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2012, Cilt:41, ss. 431-432.
- el-Kuşeyrî, Ebû'l-Hüseyin Müslim b. el-Haccâc. **el-Câmiu's-Sahîh**, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut, 1954.
- Küçükbaşçı, Mustafa Sabri. "Kadir Billâh", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2001, Cilt:24, ss. 127-128.
- el-Küleynî, Sikatü'l-İslâm Ebû Cafer Muhammed b. Yakub b. İshak er-Razi (329/940). **el-Fürû' Mine'l-Kafi**, Menşuratü'l-Fecr, Beyrut, 2007.
- Ma'mer b. Râşid, Ebû Urve el-Basrî es-San'ânî (153/770). **el-Cami'**, (thk. Habib Rahman el-A'zamî), Beyrut, h 1403.
- el-Mâmekânî, Abdullah b. Muhammed b. Hasan. **Tenkîhu'l-Makal Fi Ahvali'r-Ricâl**, Necef, h. 1350.
- el-Meclisî, Muhammed Bâkır b. Muhammed Takî b. Maksûd Alî. **el-Vecize**, Tahran, ty.
- el-Meclisî, Muhammed Bâkır b. Muhammed Takî b. Maksûd Alî. **Biharü'l-Envar**, Müessesetü'l-Vefa, Beyrut, ty.
- Mekkî b. Ebû Talib, Ebû Muhammed b. Hammus b. Muhammed (437/1845). **el-İbane An Me'ani'l-Kiraat**, (thk. Abdulfettah İsmail Şilbî), Dar-u Nahda, Mısır, ty.
- Merçil, Erdoğan. "Büveyhiler", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1992, Cilt:6, ss. 496-500.
- Mertoğlu, Mehmet Suat. "Üslûbü'l-Kur'an", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2012, Cilt:42, s. 382.
- Mertoğlu, Mehmet Suat. "Vücûh Nezâir", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2013, Cilt:43, ss. 141-142.
- el-Merzübanî, Ebû Ubeydullah Muhammed b. İmrân b. Musa (384/994). **Mu'cemü's-Şuara**, (tsh. Fritz Krenkow), Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, İkinci Baskı, Beyrut, 1982.

- el-Mes'ûdî, Ebû'l-Hasen Alî b. el-Hüseyn b. Alî el-Hüzelî (ö. 345/956). **Murûcu'z-Zehb ve Me'adinü'l-Cevher**, (thk. Muhyiddin Abdulmecid), Mısır, ty.
- Mez, Adam. **Onuncu Yüzyılda İslam Medeniyeti**, çev. Salih Şaban, İstanbul, 2014.
- Muhammed, Salih Muhammed. **Esbabu'n-Nüzul Beyne'l-Fikri'l-İslami ve'l-İlmanî**, Daru'l-Kütubi'l-Mısriyye, Mısır, 1996.
- el-Muhasibi, Haris b. Esed (243/857). **Fehmu'l-Kur'an ve Me'ânihi**, Daru'l-Fikir, Beyrut, h. 1398.
- Mukâtil b. Süleymân, Ebû'l-Hasen b. Beşîr el-Ezdî el-Belhî (150/767). **Tefsiru Mukatil b. Süleyman**, (thk. Abdullah Mahmud Şehhate), Daru İhyai't-Turas, Beyrut, h. 1423.
- Mûnis, Hüseyin. **Atlasu Tarihi'l-İslâm**, ez-Zehra li'l-İslami'l-Arabi, Kahire, 1987.
- el-Musevî, Abdullah es-Seyyid Hasan es-Seyyid Haşim. **Fadlül-'İlm ve'l-Alim**, Müessesetü'l-Alemi li'l-Matbuat, Beyrut, 1410/1990.
- Müeyyed-Billâh, Yahyâ b. Hamza b. Ali b. İbrahim Hüseyinî (749/1348). **et-Tirazü'l-Mütezammin li-Esrari'l-Belaga ve Ulumi Hakaiki'l-İcâz**, Mektebetü'l-'Unsurîyye, Beyrut h. 1423.
- en-Necaşî, Ebû'l-'Abbas Ahmed b. Ali. **Ricalü'n-Necaşî**, Şirketü'l-'İlmiyyi li'l-Matbu'at, Beyrut, 2010.
- en-Nesâî, Ebû Abdîrrahmân Ahmed b. Şuayb b. Alî (303/915). **es-Sünen**, (thk. Abdulfettah Ebû Gudde), Mektebu'l-Matbu'atu'l-İslamiyye, Haleb, 1406/1986.
- en-Nîsâbü'rî, Ebû İshâk Ahmed b. Muhammed b. İbrâhîm es-Sa'lebî (427/1035). **el-Keşf ve'l-Beyan An Tefsiri'l-Kur'an**, (thk. İmam Ebû Muhammed b. Aşûr), Daru İhya-i't-Türasi'l-'Arabi, Beyrut, 2002.
- en-Nürî, Mirza Muhammed Hüseyin et-Taberî. **Müstedrekü'l-Vesail**, Tahran, h.1318.
- Okumuş, Mesut. "Kur'an'ın Tedrici Nüzul Süreci Bağlamında Mekki ve Medeni Ayetler Üzerine", **Eskiyeni**, Sayı:27/Güz, yy, 2013, ss. 7-21.
- Öz, Mustafa, "Şerif el-Murtazâ", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2010, Cilt:38, ss. 586-588.
- Öz, Mustafa. "Ebû Cafer et-Tûsî", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2012, Cilt: 41, ss. 433-435.
- Öz, Mustafa. "Necf", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:32, ss. 486-488.
- Öz, Mustafa. "Rafiziler", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2007, Cilt:34, ss. 396-397.
- Öz, Mustafa. "Usuliyye", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2012, Cilt:42, ss. 214-215.
- Öz, Mustafa. "İbn Babeveyh", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1999, Cilt:19, ss. 345-348.
- Öz, Mustafa. "Küleyni", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2002, Cilt:26, ss. 538-539.
- Öz, Mustafa. "Taberî", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2010, Cilt:39, ss. 324-325.
- Öztürk, Mustafa. **Tefsirde Ehl-i sünnet&Şia Polemikleri**, Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2012.

- Öztürk, Mustafa. Şî-İmâmî Tefsir Kültürünün Genel Karakteristikleri, **Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar**, ed. Bilal Gökçır ve Arkadaşları, İlim Yayma Vakfı, İstanbul, 2010, ss 243-277.
- Özarslan Selim. “Kerbela Olayının Şî İnançlar Üzerine Etkisi”, **Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Yıl: 21, Sayı: 36, Temmuz-Aralık 2016, ss. 51-71.
- Özaydın, Abdülkerim. “Adudüdevle”, **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1998, Cilt:1, ss. 392-393.
- Özaydın, Abdülkerim. “Kaim Biemrillah”, **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2001, Cilt:24, ss. 210-211.
- Özaydın, Abdülkerim. “Müstekfi-Billah”, **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:32, ss. 139-140.
- Özcan, Hanifi. “Maturidi’ye Göre Kur'an'daki Kıssa ve Mesellerin Epistemolojik Amaç ve Önemi” **Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı:9, İzmir 1995, ss. 103-117.
- Özdeş, Talip. “Vahiy-Olgü İlişkisi açısından Nesh’e Getirilen Yorumlara Eleştirel Bir Yaklaşım”, **İslami Araştırmalar Dergisi**, Cilt: 14, Sayı:1, 2001, ss. 39-48.
- Özek, Ali. “Kur'an'da İlmu'l-Vücüh ve'n-Nezair”, **Kur'an ve Tefsir Araştırmaları III**, ss. 361-366.
- Öztürk, Mustafa. “Kur'an Kıraatlarının Tarihsel Serencamına Genel Bir Bakış”, **Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 1, Ocak-Haziran 2003. ss. 201-224.
- Öztürk, Mustafa. “Mübhematü'l-Kur'an ve İmâmiyye Şîası”, **Dinî Araştırmalar**, Eylül-Aralık 2000, Cilt:3, ss. 117-136.
- Pazarbaşı, Erdoğan ve İbrahim Görener. “Kur'an İlimleri'nin Tarifi, Ortaya Çıkışı ve Gelişmesi”, **Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı:10, 1998, ss. 187-206.
- el-Pezdevî, Ebü'l-Yüsr Muhammed b. Muhammed b. Hüseyin (482/1089). **Usûlü'l-Pezdevî (Kenzü'l-Vusûl İlâ Ma'rifeti'l-Usûl)**, Matbaatü Cavid Pres, Karaçi, yy.
- Polat, Selahattin. “Esbab-ı Nüzul Üzerine”, **1. Kur'an Haftası Kur'an Sempozyumu**, 03-05 Şubat 1995, Kur'an'ın Aydınlığına Doğru, I. Baskı, Fecr Yayınevi, Ankara, ss. 110-117.
- Racih, Muhammed Kerim. **el-Kıraatü'l-Aşer el-Mütevâtir**, Daru'l-Muhacir, Üçüncü Baskı, Beyrut, 1994.
- Ragıb el-İsfahânî, Ebü'l-Kâsım Hüseyin b. Muhammed (504/1108), **el-Müfredât Fi Ğaribi'l-Kur'an**, (thk. Safvan Adnan ed-Dâvudî), Birinci Baskı, Beyrut, h. 1412.
- Rippin, Andrew. “Tafsir”, **The Encyclopedia of Religion**, Macmillan Publishing Company, Kanada, 1987, Cilt:14, ss. 236-244.
- es-Sabbâğ, Muhammed b. Lütfî. **Lemhât Fi Ulûmi'l-Kur'an**, el-Mektebetü'l-İslamî, Beyrut, 1410/1990.
- es-Sadr, Hasan es-Seyyid Hadî el-Kazımî. **‘Uyunu’r-Ricâl**, Lucknow, ty.
- es-Sadr, Hasan. **eş-Şîa ve Fününü'l-İslam**, Sayda, Matba'atu'l'Irfân, h. 1331.
- es-Salih, Subhî. **Mebahis Fi ‘Ulûmi'l-Kur'an**, Daru'l-‘İlm, yy., 2000.

- es-Samir, Faysal. **ed-Devletü'l-Hemdaniyyetü Fi'l-Musul ve Haleb**, Matbaatü'l-Eyman, Bağdat, 1970.
- Saraç, M. A. Yekta. **Klasik Edebiyat Bilgisi Belâgat**, Gökkuşbuğu, İstanbul, 2004.
- Sayı, Ali. "Kur'an'da Kıssa Kavramı Üzerine", **Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, İzmir, 1995, Sayı: 9, ss. 145-196.
- es-Se'alibî, Abdülmelik b. Muhammed b. İsmail Ebû Mansûr (429/1038). **Yetime-tü'd-Dehr Fi Mehasini Ehl-i'l-Asr**, (thk., Müfid Muhammed Kumhiyye), Beyrut, 1983.
- es-Semerkindî, Ebü'l-Leys İmâmü'l-Hüdâ Nasr b. Muhammed b. Ahmed b. İbrâhîm (373/983). **Bahru'l-'Ulûm**, Daru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 1993.
- Serahsî, Ebû Bekr Şemsüleimme Muhammed b. Ahmed b. Sehl (483/1090). **Usulü's-Serahsi**, Beyrut, ty.
- Serinsu, Ahmet Nedim. **Kur'an-ı Kerim'in Anlaşılmasında Esbab-ı Nüzûl'un Rolü**, İstanbul, 1994.
- Serkîs, Yusuf b. İlyan b. Musa. **Mu'cemu'l-Matbu'atî'l-Arabiyye ve'l-Mu'arreb**, Matbaatü's-Serkis, Kahire, ty.
- Sezgin, Fuad. **Tarihu't-Türasi'l-'Arabî**, çev. Mahmud Fehmi Hicazî, Riyad, 1991.
- Shahavatov, Sabuhi. "Şîa'nın Esbâb-ı Nüzûl Anlayışı", **Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt-Sayı: 47, Aralık 2014, ss. 107-118.
- es-Sibeveyhî, Ebû Bişr Amr b. Osman b. Kanber el-Harisi (180/796). **Kitâbu Sibeveyh**, (thk. Abdüsselam Muhammed Harun), Mektebetü'l-Haneci, Kahire, 1988.
- Sofuoğlu, M. Cemal. "el-Kâfi", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2001, Cilt:24, s. 148.
- es-Suyûtî, Celâlüddîn Abdurrahmân. **el-İtkan Fi 'Ulumi'l-Kur'an**, Daru'l-Fikr, Beyrut, 1996.
- es-Suyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî eş-Şâfiî (ö. 911/1505). **Tarihu'l-Hulefa**, (nşr. Muhammed Muhyiddin Abdülhamid), Mısır, 1952.
- es-Sübkî, Ebû Hâmid Bahâüddîn Ahmed b. Ali b. Abdilkâfi el-Mısri (773/1372). **'Urûsu'l-Efrah Fi Şerh-i Telhisi'l-Miftah**, (thk. Abdülhamid Henedavî), Beyrut, 2003.
- es-Sübkî, Ebû Nasr Taceddin İbnü's-Sübkî Abdülvehhab b. Ali b. Abdilkafi (771/1370). **Tabakatü's-Şafiyyeti'l-Kübra**, (thk. Abdulfettah Muhammed el-Hulv), yy., h. 1413.
- Sülün, Murat. "Mahiyet, Sebep ve Çözümleri Çerçevesinde Müşkilü'l-Kur'an", **Kur'an ve Tefsir Araştırmaları III**, ss. 329-346.
- Sümer, Faruk. "Tuğrul Bey", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2012, Cilt:41, ss. 344-346.
- Şakir, Mahmud. **H. Âdem'den Bugüne İslam Tarihi**, çev. Ferit Aydın, Kahraman Yayınları, 1993.
- eş-Şâtübî, Ebû İshâk İbrâhîm b. Mûsâ b. Muhammed el-Lahmî el-Girnâti (790/1388). **el-Muvafakat**, (thk. Hasan Ali Selman), Daru İbn Affan, 1997.
- eş-Şehrevî, Ali Rıdâ. **et-Tûsî Şeyhu't-Taife**, Kum, h.1316.
- Şengül, İdris. **Kur'an Kıssaları Üzerine**, İzmir, 1994.

- Şerif el-Murtaza, Ebü'l-Kâsım Alemülhüda Ali b. Hüseyin (436/1044), **el-İntisar**, Kum, h. 1415.
- Şeyh Müfid, Muhammed b. Nu'mân. **Tashîhu İ'tikâdâtı'l-İmâmiyye**, (thk. Hüseyin Dergâhî), Dâru'l-Müfid, Beyrut, 1414/1993.
- Şeyh Saduk, Muhammed b. Ali b. Hüseyin İbn Babeveyh (381/991). **Men Lâ Yahdu-ruhü'l-Fakih**, Beyrut, 1986.
- Şimşek, M. Sait. **Kur'ân Kıssalarına Giriş**, Yöneliş Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1998.
- Şimşek, M. Sait. **Kur'ân'ın Anlaşılmasında İki Mesele**, Yöneliş Yayınları, İstanbul, 1997.
- Şimşek, Mehmet Ali. "Arap Dilinde İ'rabın Yeri, Anlatım ve Anlamadaki Rolü", **Nüs-ha: Şarkiyat Araştırmaları Dergisi**, 2006, Cilt:6, Sayı: 22, ss. 25-48.
- Tabatabaî, Abdulaziz. **Şahsiyyet-i 'İlm ve Meşayih-i Şeyh Tûsî**, Miras-ı İslam, İran, ty. Tabatabaî, Hüseyin Müderrisi. **Mukaddime-i Ber Fıkh-ı Şia**, çev., Muhammed Asaf Fikret, Meşhed, 1989.
- Tabatabaî, Allame Muhammed Hüseyin b. Muhammed b. Muhammed Hüseyin (1402/1981). **el-Mizan Fi Tefsiri'l-Kur'ân**, Beyrut, 1973.
- et-Taberî, Ebû Cafer Muhammed b. Cerîr b. Yezîd el-Âmülî el-Bağdâdî (310/923). **Ca-mi'u'l-Beyan 'An Te'vil-i Ayi'l-Kur'ân**, Daru'l-Fikr, Beyrut, 1995.
- et-Tabersî, Ebû Ali Eminüddin Fazl b. Hasan b. Fazl. **Mecme'a'l-Beyân Fi Tefsiri'l-Kurân**, Daru'l-'Ulûm, Beyrut, 2005.
- et-Tahrânî, Ağa Buzurg. **Zindeginameh ve Asari Şeyhi't-Tûsî**, Tahran, 1367/1957.
- et-Tahrânî, Ağa Buzurg. **ez-Zeri'a İlä Tesanifi's-Şia**, Matbaatü'l-Kada, Necef, ty.
- Tarafe, Ebû Amr b. Abd b. Süfyân b. Sa'd Bekrî Vâilî b. Abd (564 [?]). **Divanu Tarafe b. el-Abd**. (thk. thk. Mehdi Muhammed Nasıruddin), Daru'l-Kütübi'l-'İlmiyye, Üçüncü Baskı, yy., 2002.
- et-Tehânevî, Muhammed A'lâ b. Alî b. Muhammed Hâmid el-Fârûkî (1158/1745'ten sonra). **Keşşafu İstılahatı'l-Fünûn ve'l-'Ulûm**, Beyrut, 1996.
- et-Tehânevî, Muhammed A'lâ b. Alî b. Muhammed Hâmid el-Fârûkî (1158/1745'ten sonra). **Keşşâf-ü İstılahâtı'l-Fünûn ve'l-'Ulûm**, Mektebetü Lübnan, Beyrut, 1996.
- et-Tirmizî, Ebû İsâ Muhammed b. İsâ b. Sevre (Yezîd) (279/892). **es-Sünen**, (thk. Ahmed Muhammed Şakir ve Muhammed Fuad Abdalbaki), Mısır, 1975.
- Tuncer, Zülfikar. "Ferra", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1995, Cilt:12, ss. 506-508.
- Turan, Abdülbaki. "Kur'ân-ı Kerim'deki Yeminler (Aksamu'l-Kur'ân)", **Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 1986, Sayı:2, ss. 97-114.
- et-Tûsî, Ebû Cafer Muhammed b. Hasan b. Ali (385/995). **et-Tibyan Fi Tefsiri'l-Kur-an**, (thk. Ahmed, Habib el-Amilî, Zevî'l-Kurbâ), Süleymanzade Matbaası, Birinci Baskı, Kum, h. 1388.
- et-Tûsî, Ebû Cafer Muhammed b. Hasan b. Ali. **'Uddetü'l-Usûl**, (thk. Muhammed Rıza el-Ensârî el-Kummî), Kum, h. 1417.
- et-Tûsî, Ebû Cafer Muhammed b. Hasan b. Ali. **el-Mebsût Fi Fikhi'l-İmâmiyye**, Tahran, 1954.
- et-Tûsî, Ebû Cafer Muhammed b. Hasan b. Ali. **Misbahu'l-Müctehid**, Beyrut, 1998.

- et-Tûsî, Ebû Cafer Muhammed b. Hasan b. Ali. **Kitabu'l-Gaybe**, (thk. İbadullah Tahranî-Ali Ahmed Nasih), Kum, Müessesetü'l-Ma'arifi'l-İslamiyye, 1990.
- et-Tûsî, Ebû Cafer Muhammed b. Hasan b. Ali. **Ricâlü't-Tûsî**, (nşr. Seyyid Muhammed Sadık Bahru'l-'Ulum), Necef, h. 1381.
- Uyar, Mazlum. **Ahbarilik**, İstanbul, 2000.
- Ünal, Mehmet. "Kıraat Kriterleri Bağlamında Kıraatların Tevatürü Meselesi ve Şîa'nın Buna Bakışı", **Milel ve Nihal**, Cilt:8, Sayı:3, Eylül-Aralık 2011, ss. 77-114.
- Ünal, Ömer. "Ebû Talib: Hayatı ve Edebî Kişiliği", **Ekev Akademi Dergisi**, Yıl:17, Sayı:7(Güz 2003), ss. 113-132.
- Üzüm, İlyas. "Kütüb-i Erbaa", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2003, Cilt:27, ss. 4-6.
- Üzüm, İlyas. "Mücessime", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:31, ss. 449-450.
- Vahidî, Ebû'l-Hasen Ali b. Ahmed. **Esbabu'n-Nüzûl**, Birinci Baskı, Kahire, ty.
- Vâkıdî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ömer b. Vâkıd el-Eslemî el-Medenî (207/823). **Kitabu'l-Meğazî**, 'Alemu'l-Kütüb, Beyrut, ty.
- el-Yâfîî, Ebû Muhammed Afifüddîn Abdullâh b. Es'ad b. Alî b. Süleymân el-Yemenî (768/1367). **Mir'atü'l-Cenan ve 'İbretü'l-Yekzan Fi Ma'rifeti Ma Yu'teberu Min Havadisi'z-Zaman**, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1417/1997.
- Yaşar, Hüseyin. **Kur'an'da Anlamı Kapalı Âyetler**, Beyan yay., İstanbul, 1997.
- Yavuz, Yusuf Şevki. "Cübbâî, Ebû Ali", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1993, Cilt:8, ss. 99-102.
- Yavuz, Yusuf Şevki. "Müşebbihe", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:32, ss. 156-158.
- Yavuz, Yusuf Şevki. "Müteşabih", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:32, ss. 204-207.
- Yavuz, Yusuf Şevki. "Te'vîl", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2012, Cilt:41, ss. 27-28.
- Yazçıçek, Ramazan. "Bilgi Değeri Açısından Cefr ve Ebced –Harfler ve Rakamlar Metafiziği-", **Milel ve Nihal**, Cilt:2, Sayı:1, Aralık 2004, ss. 76-114.
- Yazır, Elmalılı Muhammed Hamdi (1361/1942). **Hak Dini Kur'an Dili**, Azim Dağıtım, İstanbul, ty.
- Yerinde, Adem. "İlk Bakışta Çelişki Görünümü Veren Müşkil Ayetler Etrafında Oluşan Bilimsel Edebiyet", **Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 16/2007, ss. 29-61.
- Yerinde, Adem. "Müşkilü'l-Kur'an", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:32, ss. 164-167.
- Yıldız, Sakıp. "Ayet ve Sureler Arasındaki Münasebet", **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, İstanbul, 1986, Sayı: 7, ss. 57-76.
- Yılmaz, Mehmet Faik. "İşarattü'l-İ'caz'da Ayetler Arası Münasebet", **Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2009, Sayı: 17, ss. 106-118.
- Yılmaz, Mehmet Faik. "Münasebat-ı Âyât ve's-Süver", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2006, Cilt:31, ss. 569-571.

- Yılmaz, Musa Kazım. “Şîa’nın Kur’ân İlimleriyle İlgili Görüşleri”, **Milletlerarası Tarihte ve Günümüzde Şiilik Sempozyumu**, 1993, İstanbul, ss. 163-193.
- Yurdagür, Metin. “Ahbariyye”, **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1988, Cilt:1, ss. 490-491.
- Yurdagür, Metin. “Haşviyye”, **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Cilt:16, ss. 426-427.
- ez-Zebîdî, Ebü’l-Feyz Murtaza Muhammed b. Muhammed b. Muhammed (1205/1791). **Tâcü’l-Arûs Min Cevâhiri’l-Kâmûs**, Daru’l-Hidaye, yy., ty.
- ez-Zeccac, Ebû İshak İbrâhim b. es-Serî b. Sehl (311/923). **Meâni’l-Kur’ân ve İrâbu-hu**, (thk. Abdülcelil Abduh Şelebî), Âlemü’l-Kütüb, Beyrut, 1988.
- ez-Zehabî, Muhammed Hüseyin. **et-Tefsir ve’l-Müfessirun**, Mısır, 1396/1976.
- ez-Zerkeşî, Bedrüddîn Muhammed b. Abdillâh. **el-Burhan Fi ‘Ulumi’l-Kur’ân**, (thk. Muhammed Ebû’l-Fadl İbrahim), Daru İhyâ-i Kütübi’l-‘Arabî, Beyrut, 1957.
- Zeyd, Mustafa. **en-Nesh fi’l-Kur’âni’l-Kerîm**, Daru’l-Fikri’l-Arabî, Kahire, 1963.
- Zeydan, Corci. **Tarihu Adabi’l-Lugati’l-‘Arabiyye**, Daru Mektebeti’l-Hayat, Beyrut, 1967.
- ez-Zürkânî, Muhammed Abdu’l-Azim. **Menahilü’l-‘İrfan Fi ‘Ulumi’l-Kur’ân**, Üçüncü Baskı, Halep, ty.
- Zürümme, Ebü’l-Hâris Gaylân b. Ukbe b. Ma’dî b. Amr Adevî Kinânî Kahtânî (117/735). **Dîvânu Zürümme**, (şrh. Hatîp et-Tebrizi), Daru’l-Kitabi’l-‘Arabî, İkinci Baskı, Beyrut, 1996.
- Zürümme, Ebü’l-Hâris Gaylân b. Ukbe b. Ma’dî b. Amr Adevî Kinânî Kahtânî (117/735), **Dîvân**, (şrh. Ahmed Hasan), Darü’l-Kütübi’l-‘İlmiyye, Beyrut, 1995.